

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Catechesis Pverilis

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1543

VD16 M 2628

An omne mendacium est mortale peccatum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-33561

bere illis restitutionem fame, sicut in furto debent restitutionem rerum, quia inter bona externa præcipuum est bona existimatio. Recte enim dicitur, Bona conscientia nobis opus est, bona fama autem de nobis opus est proximis. Nam honesta opinio inuitat alios ad uirtutem, ideo in prouer. scriptum est, Melius est nomen bonum, quam diuitie multe. Et Ecclesiastici 41. Curam habeto de bono nomine, hoc enim præstantius est mille thesauris. Et extat uersiculus, Honestus rumor alterum patrimonium est. Et grauissimè inquit Gerson, Nonnunquam facilius satisfacit pro homicidio corporali & furto, quam pro calumnia. Et de his qui dicunt conuitia gubernatoribus ecclesiarum, ait Anacletus, Deteriores sunt, qui doctorum uitam morésque calumniantur, quam qui diripiunt aliorum prædia.

An omne mendacium est mortale peccatum?

Mendacia & in hoc præcepto prohibentur et alibi. Nam Leuit. 19. scriptum est, Non mentiemini, nec decipiet unusquisque proximum suum, non eris calumniator, nec susurro in populo. Est autem mentiri, aliud loqui quam sentias, seu dissimulata ueritate falsum dicere, id

re, id uniuersaliter est mortale peccatum, cum fit iniusta uoluntate nocendi. Sed in dictis & factis sanctorum sunt etiam quedam figurae, **Ut Abraham dissimulat Saram esse coniugem, & uocat sororem.** Aegyptiae obstetrices mendacio excusant se, cur non interficiant infantes Hebraeorum. **Rahab** mendacio defendit exploratores, & scriptura testatur, Deum praemia reddidisse pro his officijs. **Dauid** simulat se habere morbum, cum ad regem inimicum uenisset. **Iudith** fallit **Holofernen**, & medici saepe fallunt aegrotos, ut eos uiuent. Propter huiusmodi dicta & facta pleraque in scripturis & communi uita, discernuntur mendacia. Distinguuntur autem tres species. **Pri Mendaciorum tres**
mum sunt perniciofa mendacia, quae fiunt cum iniusta uoluntate nocendi, ut cum falso alij accusantur. **Hec omnia sine dubio sunt peccata mortalia.** Porro, mendacium sua natura est peccatum mortale, etiam sine uoluntate nocendi, si uidelicet ex uanitate ingenij dicatur, nec habeat probabile & honestam causam, qualia sunt adulatorum mendacia, quae contra conscientiam dicunt, aut qualia dicuntur a iactabundis, et alia multa. **Alia species est figura seu ironia cum uidelicet propter honestam et iustam causam aliquid occultatur, aut etiam figurate aliud dicitur aut ostenditur, Ut**

H **A** **CUM**

cum **A**braham dissimulat **S**aram esse uxorem, ipsa uerò occultatio per sese in talibus causis nō est mendacium. Nam mentiri non est tantum occultare, sed occultata ueritate falsum dicere. **C**hristus colloquēs cum duobus discipulis, etiam si non ita se ostendit, ut mox agnoscat, tamen non negat se esse eum, qui erat. Tales occultationes, quæ adhibentur in ijs rebus, quas dicere non necesse est, nec mendacia sunt, nec peccata, & plerunque adhibentur propter aliquam utilitatem.

Secundo ubi uerò manifestatio spontanea peccatum esset, ibi concessæ sunt figuræ, quæ tegunt negotia, **U**t **R**ahab peccasset, si ultrò prodidisset exploratores. **E**t mulier 2. **R**egum 17. peccasset, si ultrò prodidisset nuncios **D**auidis. In talibus casibus licet uti ironijs. **T**unc enim figuræ ille **M**endaciū non sunt propriè mendacia. Nam mendacium propriè est deprauatio eius quod dici debet. In hoc casu **R**ahab interrogata est de eiusmodi negotio, quod non debebat dicere. **H**inc facile possunt discerni mendacia, quæ nullam habent excusationem, ab ironijs, quæ habent excusationem, si scilicet consideretur, an id quod debet dici, occultetur, uel deprauetur. **S**ic aduersus hostem licet uti occultatione nostrorum consiliorum et figuræ ali-

sa aliqua, sed eatenus, ne uiolentur pacta. Nam
 pactorum et iurisiurandi religio iure diuino ser-
 uanda est. Ideo etiam fides hosti data, seruari de-
 bet. Sed præter pacta et iusiurandum uti occul-
 tatione consiliorum, uel aliqua figura concessum
 est. Sic occultare licet innocentem, quem tyran-
 nus aliquis inquit, ut eum afficiat supplicio,
 quia in tali casu manifestatio spontanea peccatū
 est. Constituta ergo definitione, quid sit mentiri,
 facilis erit dijudicatio, ubi sint excusabiles figu-
 re. Est enim mentiri non solum occultatio, sed
 deprauatio contra conscientiam, de ea re, quam
 dici oportuit.

Addunt tertiam speciem iocosam, ut poemata,
 apologos, false dicta. Sed hæc nequaquam sunt
 mendacia, sed potius picturæ eius quod senti-
 mus. Quod ut sit illustrius, proponimus in exem-
 plis quibusdam propter similitudinem naturarū
 adhibitis, ut lupus est imago tyranni, uulpecula
 imago hominis circumspecti et astuti. Ad hoc
 genus pertinent omnis generis false dicta in quo-
 tidiana uita, quibus utimur ad admonendos homi-
 nes, quale illud est Philippi de iudice, qui faciem
 pinxerat fucis, hunc iussit abdicare officium, in-
 quiens, **Fucatum non uere iudicare.**

DE RELIQVIS DVOBVS
 præceptis. **H 5 Reli=**